

งานวิจัย ไม่กลัวเข็มตำด้วย...dental needle remover handy

คณะผู้วิจัย ภาณุพงศ์ สุวรรณพงษ์ * นายสมศักดิ์ จึงภัทรไพศาล** นางบุษยา แก้วผ่องพรรณ*** นาง บังอร วิจารณ์ *** นส.ปฐนิกา พัฒนะนาวิกุล นางรัตนา พวงเพชร ***

* ตำแหน่ง ทันตภิบาล **ตำแหน่งทันตแพทย์ *** ตำแหน่งผู้ช่วยทันตแพทย์

งานวิจัย ไม่กลัวเข็มทิ่มตำด้วย Dental needle remover handy ของงานทันตสาธารณสุข โรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชเด่นชัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้นวัตกรรม dental needle remover handy มี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรม ไม่กลัวเข็มตำด้วยdental needle remover handy และศึกษาประสิทธิภาพ การใช้นวัตกรรมdental needle remover handy ระหว่างวันเดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2556 ผลการวิจัยพบว่า ไม่พบอัตราการถูกเข็มทิ่มตำจากการปลดด้วยนวัตกรรม สามารถลด ค่าใช้จ่าย และนวัตกรรมสามารถใช้งานได้ อย่างสะดวก คล่องตัว ผลคะแนนความพึงพอใจร้อยละ 90

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

งานทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย มีผู้รับบริการที่ต้องรักษาด้วยหัตถการ และได้รับการฉีดยาชาในช่องปาก ต่อปีย้อนหลัง 3 ปี (2554 -2556) จำนวน 3123, 2671, 3273 ครั้ง ตามลำดับ พบว่า อัตราการถูกเข็มทิ่มตำ 1.92, 3.39 และ 2.75 ต่อพันครั้ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หลังจากปฏิบัติงาน เสร็จผู้ปฏิบัติงาน ต้องปลดเข็มฉีดยาชาออกจาก cartridge syringe ด้วยมือโดยตรง เสี่ยงต่อการถูกเข็มทิ่มตำ มือ เนื่องด้วยเข็มที่ใช้ฉีดยาชาที่ใช้ในหน่วยงานทันตกรรมมีลักษณะที่แตกต่างจากเข็มฉีดยาทั่วไป เนื่องจาก ข้อต่อเข็มมีลักษณะเป็นเกลียว ยากต่อการปลดเข็ม และเสี่ยงต่อถูกเข็มทิ่มตำ จากการศึกษาวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้องพบว่ามีการทำทวดกรรมเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุรองรับเข็มแต่เจ้าหน้าที่ยังเป็นผู้ที่ใช้มือปลดเข็มเอง ดังนั้น คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นที่ทำหน้าที่ช่วยทันตแพทย์ในกระบวนการรักษาผู้ป่วยทางทันตกรรม มีโอกาสเกิด เข็มทิ่มตำจากการปลดเข็มฉีดยาชาทิ้งหลังจากกระบวนการรักษาเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้พัฒนานวัตกรรมเครื่องมือ ปลดเข็มฉีดยาชาแบบหมุนเกลียวจาก cartridge syringe โดยใช้หลักกลศาสตร์ เพื่อป้องกันการเกิดเข็มทิ่มตำ ให้กับผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม ทุกระดับ โดยเป็นนวัตกรรมที่ใช้งานง่าย สะดวก ปลอดภัยและประหยัด

วัตถุประสงค์

1.เพื่อพัฒนานวัตกรรม ไม่กลัวเข็มตำด้วยdental needle remover handy

2.ศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานนวัตกรรมdental needle remover handy

คำถามงานวิจัย

dental needle remover handy สามารถป้องกันเข็มทิ่มตำได้หรือไม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เปรียบเทียบผลของการใช้นวัตกรรมต่อการเกิดเข็มทิ่มตำ

แหล่งข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม

ข้อมูลทุติยภูมิ บันทึกการถูกเข็มทิ่มตำ

ประชากรที่ศึกษา คือผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม ทั้งหมดจำนวน 21 ราย

วิธีศึกษา ศึกษากลไกการปลดเข็มฉีดยาแบบหมุนเกลียวของงานทันตกรรมเชื่อมโยงกับการนำข้อมูลด้านกลศาสตร์ของการปลดล็อกของตะปูที่เป็นเหลี่ยมจากงานช่างบำรุงมาประยุกต์โดยเรียนรู้จากสกรูและน็อตอุตสาหกรรม เป็นวัสดุที่จำเป็นอย่างมากสำหรับการยึดวัตถุสองชิ้นให้ติดกัน มีหน้าที่คล้ายตะปูแต่จะอาศัยแรงหมุนเพื่อให้เกิดียวเคลื่อนหรือคลายในการทะลุเข้าไปใน เนื้อวัตถุได้ นำมาเป็นพื้นฐานของนวัตกรรม dental needle remover handy นำมาทดลองใช้งาน โดยเก็บข้อมูลประสิทธิภาพของการใช้งานนวัตกรรมจากแบบบันทึกอุบัติเหตุ ร้อยละ และแบบบันทึกการผลิต ราคา ต้นทุนการผลิตนวัตกรรมพร้อมทั้งแบบสอบถามผู้ใช้งานนวัตกรรม นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ ระหว่างวันเดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2556 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือในการพัฒนานวัตกรรม

1.จัดหาวัสดุในการจัดทำนวัตกรรม

2.จัดเตรียมเครื่องมือ

3.1 สว่านไฟฟ้าพร้อมดอกสว่าน ขนาด 7 มม.

3.2 เลื่อยตัดท่อ พี วี ซี.

3.3 ตะไบสามเหลี่ยมขนาดเล็ก

3.4 หัวเจาะ ตัดและแต่งชิ้นงาน (ใช้เครื่องกรอแลปและหัวกรอแลปทันตกรรม)

3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

3.1 ฝาปิดท่อ พีวีซี.แบบสวมปิด ขนาด ๑/๒ นิ้ว เจาะรูตรงกลางฝาขนาด ๑ มม. แต่งด้วยตะไบ เป็นทรงหกเหลี่ยม จำนวน 1 ตัว

3.2 ครอบ syring Irrigate single use ขนาด 20 มล. เจาะตัดแต่งปลายครอบ จำนวน 1 อัน

3.3 ข้อต่อตรงลดท่อ พีวีซี. ขนาด 1 นิ้วลด ๑/๒ นิ้ว จำนวน 1 ตัว

3.4 ท่อ พีวีซี. ขนาด 1 นิ้ว, ขนาด ๑/๒ นิ้ว, ขนาด 3/8 นิ้ว ยาว 2 นิ้ว จำนวน 3 ชิ้น

4. ประกอบอุปกรณ์ เจาะ ตัดแต่งชิ้นงาน

5. ประชุมชี้แจง เทคนิค วิธีการใช้ผลงานนวัตกรรมอย่างถูกต้อง

6. ทดสอบ สาธิตขั้นตอนการใช้งานนวัตกรรม

6.1 ผู้ปฏิบัติงานถอดหลอดยาออกจาก cartridge syringe

6.2 ผู้ปฏิบัติงานใช้มือที่ถนัดจับสิ่งประดิษฐ์ขึ้นมาดึงก้านดันครอบ syring Irrigate ถอยออกมาประมาณ 1 นิ้ว ใช้นิ้ววางกับนิ้วก้อยกำก้านครอบไว้ นิ้วที่เหลือกำด้ามครอบเตรียมหมุนและถือให้ตั้งฉากกับลำตัวผู้ปฏิบัติงาน

6.3 ผู้ปฏิบัติงานใช้มืออีกข้างจับด้าม cartridge syringe ให้ส่วนปลายปลอกเข็มซึ่งเป็นแนวเดียวกับปลายครอบสิ่งประดิษฐ์ ดันปลายปลอกเข็มเข้าไปในช่องรูหกเหลี่ยม ของครอบสิ่งประดิษฐ์ พอแน่นและจับไว้ให้พอแน่น

6.4 ผู้ปฏิบัติงานใช้มือที่จับตัวครอบ syring Irrigate หมุนเกลียวออกประมาณ 8-10 รอบ ให้เข็มหลุดจาก cartridge syringe

6.5 ผู้ปฏิบัติงานถอยมือที่จับด้าม cartridge syringe และมือที่ถนัดที่จับสิ่งประดิษฐ์ออกจากกัน

6.6 ผู้ปฏิบัติงานจับสิ่งประดิษฐ์ dental needle remover handy ที่มีเข็มที่ถูกปลดคาอยู่ในครอบ ถือให้เป็นแนวเดียวกับช่องปากกระป๋องทิ้งเข็ม ใช้มือกดก้านครอบให้เข็มหลุดลงกระป๋องทิ้งเข็ม

7. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติ ผลลัพธ์ และความพึงพอใจการใช้ผลงาน

8. หลักการทำงานของนวัตกรรม dental needle remover handy เมื่อดันปลายปลอกเข็มเข้าไปในช่องรูหกเหลี่ยม ก็จะโอบรัดปลอกเข็มพอดี สามารถออกแรงบิดหมุนให้เข็มหลุดจาก cartridge syringe ได้และตัวก้านครอบ syring Irrigate ก็ทำหน้าที่ดันปลอกเข็มให้หลุดออก

9. การทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรม จากการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ ผลลัพธ์ความพึงพอใจของการใช้ผลงาน

คำนิยามศัพท์

นวัตกรรม dental needle remover handy หมายถึงอุปกรณ์ที่ช่วยในการปลดเข็มที่ใช้ฉีดยาที่ใช้ใน
หน่วยงานทันตกรรม ที่มีลักษณะข้อต่อเข็มเป็นเกลียวหกเหลี่ยมมีลักษณะที่แตกต่างจากเข็มฉีดยาทั่วไป

ผลการวิจัย

- 1) การพัฒนานวัตกรรม ไม่กลัวเข็มตำด้วย dental needle remover handy ได้ผลดังนี้

ก่อนใช้นวัตกรรม ผู้ปฏิบัติงานถอดปลดเข็มฉีดยาแบบหมุนเกลียวด้วยมือ โดยต้องใช้ความระมัดระวัง
และใช้เวลาในการถอดปลดนาน ต้องสัมผัสปลดเข็มโดยตรง และเมื่อถอดออกมาจากตัว cartridge syringe
จะมีส่วนแหลมคมที่ไม่อยู่ในปลอกเข็ม ก่อนนำไปทิ้งใส่กล่องเก็บเข็ม

ผลการเมื่อใช้นวัตกรรม dental needle remover handy ผู้ปฏิบัติงานถอดปลดเข็มฉีดยาแบบหมุนเกลียว
ด้วยเครื่องมือสิ่งประดิษฐ์ ไม่พบการเกิดเข็มทิ่มตำ

DENTAL NEEDLE REMOVER HANDY ?

คืออะไร?

เครื่องมือที่ใช้ถอด
ปลดเข็มฉีดยา
แบบหมุนเกลียว..
ของงานทันตกรรม
ได้อย่างง่าย สะดวก
รวดเร็ว ปลอดภัย

๕.งบประมาณ dental needle remover handy 1 ตัว

- 1. อุปกรณ์ พีวีซี ราคาประมาณ 20 บาท
- 2. Syring Irrigate 20 ml. 1 อัน ราคาประมาณ 20 บาท

๕. เครื่องมือถอดเข็มฉีดยาแบบหมุนเกลียวที่มีผู้ผลิตจำหน่าย ราคาต่อเครื่อง

40บาท

2,000 - 3,000 บาท

2) ศึกษาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมdental needle remover handy ตามตารางที่ 1
ตารางที่ 1 แสดงผลลัพธ์ของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้นวัตกรรม dental needle remover handy ในด้าน
 รูปลักษณะของนวัตกรรม ประโยชน์การใช้งาน ความรู้สึกปลอดภัย และความพึงพอใจของการใช้งาน

ผลของการใช้นวัตกรรม	กลุ่มที่ใช้นวัตกรรม (๒๑ คน)
	จำนวนคน (ร้อยละ)
รูปลักษณะของนวัตกรรม	
มากที่สุด	80%
มาก	๒0%
พอใช้	-
น้อย	-
ปรับปรุง	-
ประโยชน์การใช้งาน	
มากที่สุด	100%
มาก	-
พอใช้	-
น้อย	-
ปรับปรุง	-
ความรู้สึกปลอดภัยเมื่อใช้งาน	
มากที่สุด	90%
มาก	10%
พอใช้	-
น้อย	-
ปรับปรุง	-
ความพึงพอใจต่อผลงานนวัตกรรม	
มากที่สุด	90%
มาก	10%
พอใช้	-
น้อย	-
ปรับปรุง	-

จากตารางพบว่าผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้นวัตกรรม dental needle remover handy ซอบรูปลักษณะ
ของนวัตกรรมขอรับ ร้อยละ 80 ผลประโยชน์การใช้งานให้คะแนนร้อยละ 100 ความรู้สึกปลอดภัยเมื่อใช้
งานมากที่สุดถึง ร้อยละ 90 และความพึงพอใจของการใช้งานนวัตกรรมมากที่สุด ร้อยละ 90

2) ค่าใช้จ่ายนวัตกรรมหนึ่งตัวรวม 40 บาท ซึ่งหากต้องซื้อเครื่องถอดเข็มจากเอกชน ราคา 3,500
บาท

ผลการนำไปใช้ประโยชน์

นำนวัตกรรม ไม่กลัวเข็มตำด้วยdental needle remover handy ใช้ในงานทันตกรรม รพร.เด่นชัย
และใช้ในรพ.สต.ที่มีงานทันตกรรมทุกแห่งในอำเภอเด่นชัย ขยายใช้ทั้งจังหวัด และขยายโรงพยาบาลอื่นๆ
ทั่วประเทศอีกจำนวน 19 แห่งได้แก่ รพ.นครปฐม รพ.พุทธชินราช รพ.เลย ศูนย์อนามัยที่12 ยะลา ฯลฯ

บทเรียนที่ได้รับ

การนำหลักกลศาสตร์มาใช้ในงานทางคลินิก ไซ่เรื่อง ไกลตัว แต่ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจวิธีการทำงาน
ที่แท้จริง โดยสามารถหาวัสดุที่หาง่ายในพื้นที่ มาประยุกต์ใช้เพื่อความปลอดภัย ลดค่าใช้จ่ายได้จริง อย่าง
เหมาะสมกับบริบทของราชการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การใช้ความรู้พื้นฐานของช่างไฟฟ้าที่ได้เรียนมา ประยุกต์กับงานทันตกรรมที่เป็นหน้างาน
ปัจจุบัน อย่างสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานในตำแหน่งใหม่ให้ดีขึ้น และเพิ่มความปลอดภัยให้กับบุคลากร
ทั้งนี้ต้องใส่ใจกับปัญหาขององค์กรและมีจินตนาการการต่อยอดจึงจะเกิดการพัฒนางานนวัตกรรมใหม่อย่าง
ต่อเนื่อง

การสนับสนุนที่ได้รับจากผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร

หัวหน้าหน่วยงานเปิดโอกาสทางความคิดในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานสนับสนุนเวลา
ในการพัฒนานวัตกรรม และบุคลากรในหน่วยงานช่วยชี้แนะ ปรับปรุงนวัตกรรมให้สามารถใช้งานได้ง่าย
สะดวก

เอกสารอ้างอิง

สถิติประจำปี 2555.งานแผนงาน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย

ศุภชัย หล่อโลหะการม, ภคพงษ์ พรมนุชาธิป, ปัทมาวดี พัวพรหมยอด. การจัดการนวัตกรรม สำหรับ
ผู้บริหาร. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. พิมพ์ครั้งที่

3.

กรุงเทพฯ 2553

R2R เสริมพลังสร้างคุณภาพ สู่สุขภาพะ. โครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยระดับประเทศและภาคี
เครือข่าย R2R. วันที่ 23-25 กรกฎาคม 2557.ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี.
บริษัท สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.พิมพ์ครั้งที่ 1 จำกัด.กรุงเทพฯ 2557.